

"NÅDEN ARBETAR I OSS"

Om Kristian Lundbergs diktsamling: Allt och denna lycka av ingenting.

Det enkla är det svåra. Särskild då det gäller att skriva en poesi som fångar in tydliga bilder, tankar och känslor. I själva enkelheten kan ligga en komplikation, som är svår att uppnå, då det gäller att komma nära orden och samtidigt tänja dess gränser.

När jag nu läser Kristian Lundbergs femte diktsamling så slås jag av att han ständigt försöker nå enkelhet. Den enkelhet, som på olika sätt bäst kan belysa ett känslomässigt förhållande eller ett bakomliggande abstrakt paradigm. För just under Lundbergs poetiska yta ligger referenser, idéer och tankemönster, som är givna.

Det handlar om att på ett persoligt sätt tolka den verklighet författaren lever i. Det kan vara på Torngatan i Malmö eller Prästgatan i Sigtuna, Västra Storgatan i Jönköping eller Öfre Slottsgatan i Uppsala. Det är poetens önskan att komma ner på den allmänna gatans nivå. Med detta har Kristian Lundberg lyckats. Diktsamlingen "Allt och denna lycka av ingenting" är en drygt hundrasidig resa genom det personliga jagets ensamma rum, samtidigt som perspektiven vidgas, gränser övergrids och dikterna blir en sorts allmän egendom.

I boken möts två poetiska hållningar.

Dels är det en sorts livstolkning och innehållsmässig hållning, som är förankrad i det svenska fyrtiotalets poetiska landskap. Det märks tydligast, då Lundberg förenar poesi och mystik, religion och filosofi; en existentiell problematik. Just där ytterligheterna möts påminner han om en Karl Vennberg som söker mystikens rötter; eller i den poetiska diktionens enkelhet där Werner Aspenström låter höstens löv falla i frostigt ljus.

Dels är det den språkliga hållningen med sökandet efter enkelhet och en sorts språklig reduktion. En nyenkelhet i Göran Palms efterföljd, där kritiken mot det högtravande siarspråket är kraftig. Men här blir det enkla plötsligt naturligt, synligt och väl utkristalliserat i det poetiska mörkerrummet. Ljuset faller naturligt in i dikterna och förankras med referenser till gamla mästare och Gunnar Ekelöf, Werner Aspenström och i viss mån även Pär Lagerkvist, som antydats i det stilla religiösa ljuset.

Livskänsla, hoppfullhet, insikt om lyckans närvaro och en stark förtröstan i mystikens romantiska världsbild är några av Kristian Lundbergs poetiska domäner.

Samlingen "Allt och denna lycka av ingenting" börjar med en sorts enkel lägesbeskrivning av tillvarons hållpunkter, för att avslutas med en överraskande trofast missionsbefallning, där det handlar om att "gå ut och ge åt dem som ingenting har". Därmed är ett centralt område inringat i dessa dikter, nämligen den i Kristus förankrade undertonen av tro, hopp och kärlek.

*fortfarande så tror jag på ett enda
ord, starkt och självklart kommer det
att lysa för oss, som en bågare smidd av
mörker, när den fylls upp till brädden
med ljus, bara ljus och ingenting annat.*

Det är tron på det starka "ordet", som kan förändra världen. Orden, språket, som fyller lidandets mörka bågare, för att sedan levas ut i det personliga livet. Ner i jordens mörker sänks det livgivande ordet, som fyller personliga hjärtan.

Inkarnationsmotivet förstärks ytterligare i raden: "Och jag tänker mig Kristus, den här dagen, som ett mörkt bröd, tungt av hunger. Tanken att den "hungrande" Kristus vill förtära allt mörker ligger nära; att lyckan inte är självklar, samtidigt som livets under visar sig i "ingenting" dvs där allt och intet möts. I en senare dikt heter det: "Jag säger det igen: allt är kärlek, allt är att förlora sig själv."

Tanken på poeten som siare, frälsare och skapare finns med i dikterna. Det finns en självklar tro på att språket kan förändra världen; att vi genom ordens ögon kan genomskåda livets hemligheter och beskriva dem. Samtidigt finns en förundran över kroppen, musklerna, själva skapelsen, som strömmar emot författaren i det allmänna folkliga vimlet i storstaden, likväl som när han ser kroppens muskler, dess ådror och hjärtat som "en drivande evig muskel."

Från Torngatans fönster betraktar poeten allt från träd till människa. Dagbokens ord finns som en bekräftelse på att jaget finnas till i ett ständigt pågående liv. Träden och dess kronor länkas in i drömmen och tiden pulserar utanför kroppen. Denna starkt mystiska känsla av frånvaro i närvaron är påtaglig. Det heter:

*detta skall bestå,
omloppet av tid
som arbetar sig fram och tillbaka
genom kroppens vener, skrymslen.
Detta skall bestå, aldrig vi.*

Plötsligt finns Uppståndelsetanken där i en fantastisk fin dikt på sidan 47, som manar fram en naturligt växande dröm "ur den grönskande dalen":

*lindorna är lösta, och en ljusare
kropp färdas fram genom dunklet
på gården.
Det är du.*

Så fortsätter den böljande texten och drivs vidare över sida efter sida, som i ett förtroligt berättande. Kristian Lundberg tillhör en av de poeter som med behållning och fördel kan sträckläsas. Den ena dikten följer smärtfritt in i den andra. Och till slut byggs en poetisk byggnad av ljus och mörker, liv och död, födelse och uppståndelse - en sorts evigt växande tidens träd, som hos Jacob Böhme eller mystikern Karl Vennberg.

Samtidigt drömmer författaren om "ett sjungande alfabet", ord som stiger fram och lyser ut över sig själva; "ett alfabet som är genomsyrat av erfarenheter". Inte undra på att dessa "hemlighetsfulla koder" kan påminna om Gunnar Ekelöfs "sönderkyssta ikoner" om "allting och intet", om jungfrun, som ständigt är närvarande och den mörka underjord som vi delar med Dante - ja, vi delar den alla - helvetet, vilket är "svårt att vänja sig vid". Och Werner Aspenströms "förstäder", där "moln av oro tornar upp sig".

som en droppe ljus
vidgande sig i mörkret

Kristian Lundbergs dikter är lysande staka ljuspunkter på den svenska poesihimlen. Dikterna lyser av självinsikt, beläsenhet och medveten komposition. Han visar på en genomarbetad enkelhet men samtidigt en komplex värld i den kristna mystikens centrala fåra. En poesibok av avnjutas berikas av!

Hans-Evert Renérius

Bok: Kristian Lundberg: Allt och denna lycka av ingenting. Dikter. Symposion.